ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

a children's magazine

РІК XXI ГРУДЕНЬ 1974 Ч. 12. (244)

РОЗГАДАЙМО!

ЯКІ ЗІРКИ?

Скажіть: які зірки під нами —
Під нашими ногами?

ЗИМОВІ ЗАГАДКИ

а) Хто малюнок на вікні за ніч намалював?

б) Впаде з неба — не розіб'ється,
Впаде в воду — розпливеться.

в) Що це? Що це? — всі кричать:
Білі мухи он летять!

г) Біла вата була, та кудись поплила.

ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

Був собі лис,
У лісі жив-ріс,
Хутром пишався, хвостом накривався.
І ось — букву лис одну дістав
І зразу лис тоді — пропав!
Пропало хутро, хвіст пропав,
Наче ніколи лис хвоста не мав!
І ось в цю мить
Замість лиса — уявіть! —
Вийшов білий папірець,
А на ньому олівець
Всякі вісті написав —
І до нас не лис — а . . . . примандрував!

МАМИ Й ДОНІ

(К. Перелісна)

Маю я бабусю,
Дуже вже стареньку,
А до неї мама
Каже: „Люба ненько!"

Мене називає
Донечкою мама,
І бабуся маму
Кличе так же само!

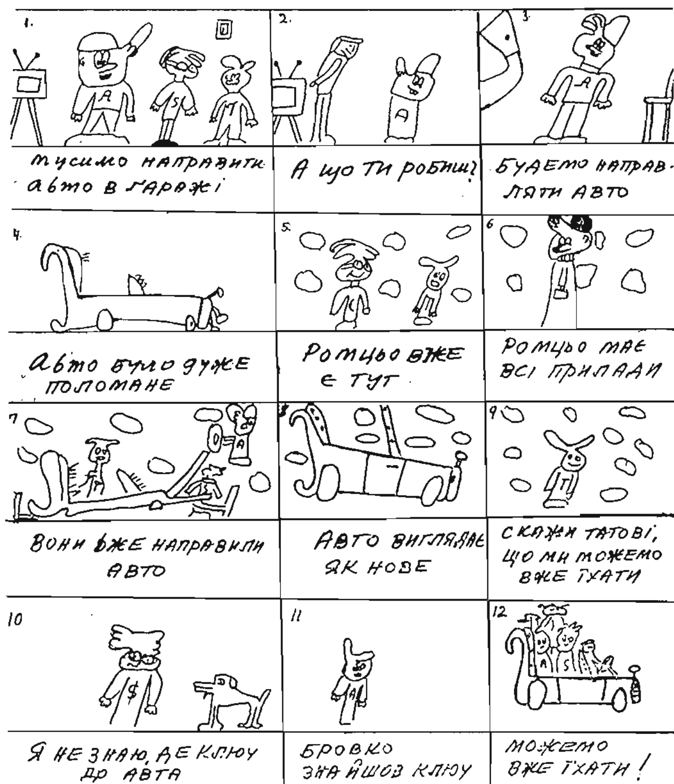
От і розгадайте,
Скільки мам у хаті,
І чи можна маму
Донею назвати?

ДИВНИЙ РИБАЛКА

Хоч нічого не бачить,
То очей багато,
І, хоч рук не має,
Сотні риб хапає.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ЛИСТОПАД 1974: ХРЕСТИКІВКА: Лисовичі, Миколаїв, ластівка, листівка, пароплав, папороть, Заліщики, Дрогобич Букви на місці хрестиків дають: ЛИСТОПАД. ХТО ВІН? Парасоль. ХТО ЦЕЙ ПАН? Слимак (равлик). ГЕОГРАФІЧНА ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА: Карпати; Чорногорі.

НАПРАВЛЯЄМО АВТО

Автором цієї образкової історійки є Роман Гошовський, 10 років з Парсипані, Н. Дж.. Про нього була згадка з світлиною та репродукція його малюнка „Хлопчик і песик" у ч. „Веселки" за листопад 1974 р.

з кольоровими ілюстрація виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 доляри. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Обкладинка роботи Романа Завадовича, мол.

Published monthly, except June to September Bi monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription $5.00 per year. UNA members $4.00 per year.

Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:

Петро Холодний — Небесний Гість

„ЧИ ВМІТИМУТЬ ВСІ ВІДПОВІСТИ?"

(Ілюстрація Петра Холодного)

— Чи ти чувала чутку таку, —
Каже Івасик до Дори, —
Ходить по місту святий Миколай,
По-українськи говорить?

— Певно, що чула! — Дора на те. —
Люди вже бачили, знають:
З ним ангелята ходять малі,
По-українськи співають.

— А між дарунками, — Лесь додає, —
Гарні книжки кольорові,
В них українські цікаві казки
І образочки чудові.

Є там і пера, ґумки, олівці,
Є там усякі додатки:
Різні цукерки солодкі такі,
Бублики і шоколядки.

— Любим дарунки! — каже Івась, —
Вміємо цукерочки їсти,
Та, як промовить Святий до дітей,
Чи вмітимуть всі відповісти?

Роляник

Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрація ЮРІЯ КОЗАКА*

СНІГОМ ГОРБКИ ЯК УКРИЮТЬСЯ

Як укриються снігом горбки,
Забіліє садок коло хати,
Я добуду свої саночки
І піду на горбок санкуватись.

Там дітей, там дітей, мов комах,
Там так радісно, вигуки, сміхи,
Навіть впасти у сніг — там не страх,
І мій рот сам кричить від утіхи.

К. ПЕРЕЛІСНА

НЕ ВПАДУ!

Я на вулиці стрибаю,
І ніколи не впаду,
Бо тепер я добре знаю,
Як то ковзько на льоду.

Як я хочу пострибати,
Вибираю глибший сніг
Під стіною, біля хати,
Щоб за щось вхопитись міг.

Ковзько — slippery.

Ганна ЧЕРІНЬ

НА САНЧАТА!

Нумо, хлопці та дівчата,
На санчата! На санчата!
Йде зима пухнаста, біла,
В біле хутро вбрана ціла.

Налетіли білі мухи,
Наробили завірюхи.
Треба братись за лопати
Сніг з дороги відкидати.

Гей, сідайте раз, два, три!
Полетіли ми з гори.
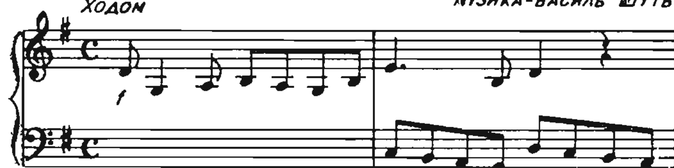
Білі мухи — тут сніжинки.
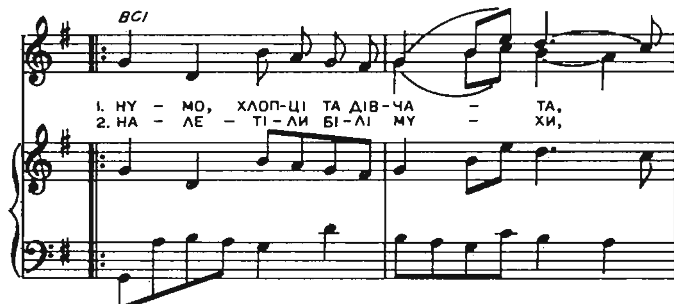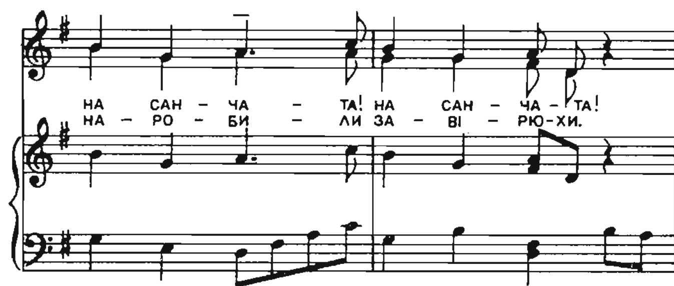

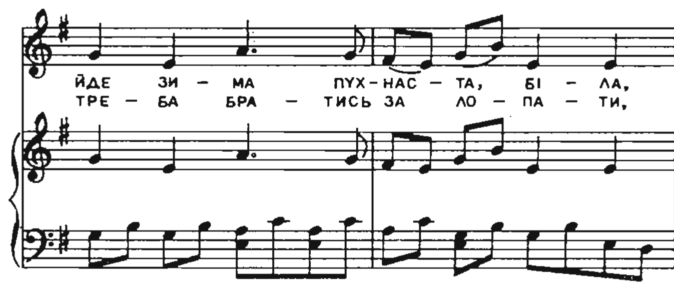
НА САНЧАТА
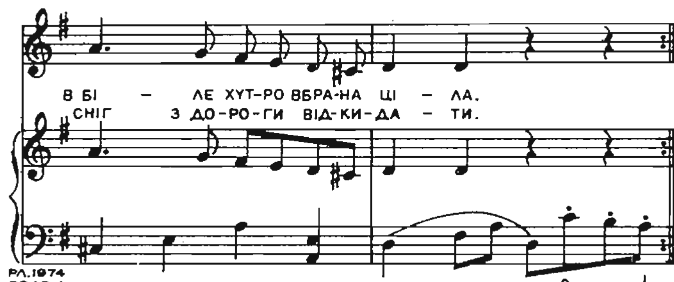
СЛОВА – ГАННА ЧЕРІНЬ
МУЗИКА – ВАСИЛЬ ШУТЬ
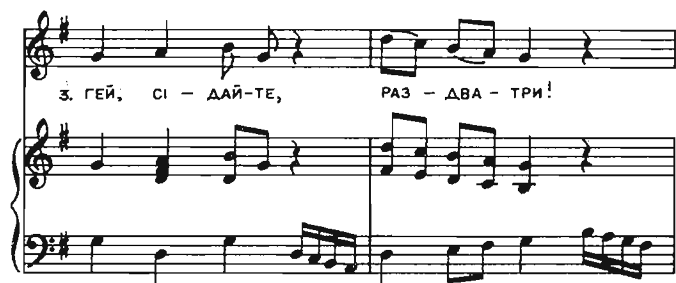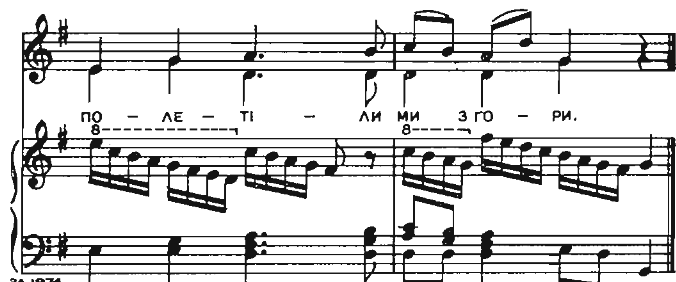

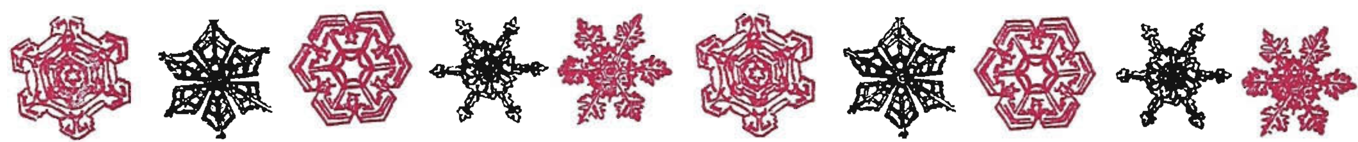

Ілюстрація Едварда Козака

Роман ЗАВАДОВИЧ

МАТИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

(У 160-річчя народин Марії Маркович – Марка Вовчка 1834-1907)

Є в світі багато Марусь, але ми розкажемо вам сьогодні про одну Марусю, що заслуговує на особливу згадку. Хоч народилася вона 160 років тому навіть і не на українській землі, ввесь український нарід і досі з пошаною згадує її ім'я. Хоч від дня її смерти проминуло 67 років, вона й далі промовляє до нас із сторінок своїх прегарних оповідань.

Маруся народилася 10 грудня 1834 року в Єкатеринівці, недалеко міста Орла. Її батько, власник невеликого маєтку, Олександер Вілінський, помер, коли Маруся ще не мала й десяти років. Коли її мама ще раз одружилася, Марусею заопікувалися мамині сестри, головно ж тітка Катерина Мордовіна, що проживала в Орлі. Тітки віддали Марусю вчитись у школі-інституті в одному з великих міст України, Харкові. По закінченні школи Маруся вернулася до тітки в Орел.

Кругловида, синьоока й золотокоса Маруся була спокійної вдачі, задумлива, і, як на свій молодесенький вік, навіть заповажна. Не любила чепуритись, і не захоплювали її балі-вечерниці, що їх звичайно так любить молодь. У тітчинім домі не дармувала, вчила двійко молодших кузенів, тітчиних дітей.

Незабаром вона одружилася з Опанасом Марковичем. Опанас мав високу освіту, був свідомим українцем, і за це московський царський уряд заслав його поза межі України, до Орла. Коли Маруся Вілінська за чоловіком стала зватися Маркович, то, ставши письменницею, мабуть, від цього прізвища і придумала собі псевдонім — Марко Вовчок.

Опанас і Марія Марковичі переїхали незабаром в Україну — до Чернігова, Києва, а там і Немирова. Готуючись стати письменницею, Марія часто зустрічалася з селянами, головно з жінками, на базарах або в їх хатах, розпитувала про їх життя, цікавилася їх звичаями, вивчала українську мову й пісні. Разом із цим вона пізнавала душу й долю народу. А той нарід мучився тоді в неволі кріпацтва-панщини і терпів тяжкі знущання від своїх панів-дідичів. У Марії стискалося серце болем, і вона вирішила описати тяжку долю українських кріпаків, щоб звернути на неї увагу чесних людей і промовити до сумління світу. І так, в 1857 р. вийшла друком у Петербурзі за редакцією Пантелеймона Куліша перша збірка її творів п. з. „Народні оповідання" Марка Вовчка.

Збірка всім дуже сподобалася, бо в ній була і чудова українська народна мова, і справжня поезія, і правдиво описане народне життя. Ці оповідання стали не тільки протестом проти поневолення селян-кріпаків і приниження їх людської гідности, але й розбуджували українську свідомість читачів. Славний письменник Михайло Коцюбинський признався, що завдяки таким творам, як „Кобзар" і „Народні оповідання" він став свідомим українцем.

У 1859 р. Марковичі переселилися до Петербурґу, де зібралися провідні українські письменники й видавці, щоб працювати для рідного народу. Тут, пишучи й друкуючи книжки, вони не мали стільки перешкод від московських урядовців, що в Україні.

У Петербурзі Марія Маркович уперше зустрілася з Шевченком, що нецілих два роки перед тим вернувся з 10-річного заслання в пустелі Азії. Цей найбільший поет і вчитель народу України особливо шанував Марію. У вірші „Марку Вовчку" назвав її „зорею" і своєю „донею". З такими самими похвалами в сторону Марії виступили тодішні й пізніші діячі української культури — П. Куліш, Ю. Федькович, Іван Франко, Богдан Лепкий та багато інших, а московський письменник Турґенєв переклав „Народні оповідання" на московську мову.

Опісля Марія кілька разів виїздила за кордон, найчастіше до Франції. Там вона писала власні твори й перекладала чужі, бо добре знала кілька мов. Часом приїжджала до Петербурґу, лагодила справи з видавцями своїх творів чи перекладів і знов верталася за кордон. У 1862 р. вийшов друком 2-ий том її „Народних оповідань".

Не гіршою від „Народних оповідань" була її повість „Маруся", але, на жаль, український первопис тої повісти десь пропав. Зберігся тільки французький переклад - переробка „Марусі", зроблений письменником і видавцем П. Ж. Сталем.

Ця книжка так сподобалася французькій молоді та її виховникам, що її зараховано тоді до найкращої виховно літератури, і такою вона уважається там і нині. Згодом перекладено „Марусю" на мови інших народів — німецьку, італійську, чеську, хорватську. По-англійськи видано її в Англії і в Америці.

На чужині, чи то на Заході Европи, чи в Петербурзі, Марія завжди тужила за Україною. Коли ж по смерті Опанаса Марковича одружилася з Михайлом Лобачем-Жученком, то вісім років проживала в Україні коло міста Богуслава. Але більшість свого старшого віку провела на Кавказі, де й померла 9 серпня н. ст. 1907 року.

Своїми творами Вовчок виступала проти поневолювання людей людьми, засуджувала панщину, солдатчину. Але вона має ще й іншу велику заслугу: вона дала початок українській літературі для дітей такими оповіданнями, як „Дев'ять братів і десята сестра Галя", „Кармелюк", „Ведмідь", „Невільничка", не згадуючи вже про славну „Марусю". Її справді можна назвати матір'ю нашої літератури для молодого покоління. Щоправда, вже перед нею були письменники, що писали твори легкі змістом і доступні формою дітям, як от Євген Гребінка („Приказки") та Леонід Глібів („Байки" та ін.), але то були невеликі розміром вірші. Марія Маркович, крім повісти „Маруся", обдарувала дітей збіркою прозових оповідань. Ця збірка була надрукована в Петербурзі 1865 р. Думала Марія ще написати історію України для дітей, але різні перешкоди не дали їй цього виконати. Писала вона й іншими мовами, але це було переважно тоді, коли була вона на чужині або коли уряд царської Росії заборонив друкування книжок українською мовою.

Зустріч Марка Вовчка з Тарасом Шевченком — Картина Бориса Крюкова

Час пливе нестримно, мов ріка, минають століття, але культурні народи ніколи не забувають своїх заслужених людей і поминають їх із вдячністю та пошаною. Так ми пом'янім письменницю Марка Вовчка в 160-ті роковини її народження. Вшануймо її передусім тим, що прочитаємо її твори, написані для дітей і молоді, полюбімо та вивчаймо мову рідного українського народу так, як вона її любила і вивчала.

Пояснення-словничок: **мастοк** — estate, land property; **задумливий** — toughtful; **заслати** — to deport, to exile; **первопис** — оригінал (якогось письмового твору); **проза** — невіршована мова.

К. ПЕРЕЛІСНА *Ілюстрації Юрія КОЗАКА*

ЛІТАК І РАК

Гарну книжку Гриць дістав,
Аж до ночі все читав —

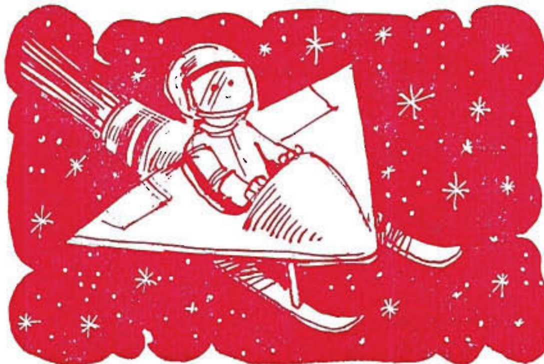
Про ракети, астронавтів,
Про чудні летючі авта,

Та скінчить її не зміг,
Так із нею й спати ліг.

Глип на двері і поблід:
Суне в хату дивний дід!

Хап за книжку! — й пхає в міх
Ще й танцює, мов на сміх!

Гриць за міх! Рукою стис,
Міх смикнувся і повис.

Дід тоді як закричить!
Міх — угору і летить!

Це — літак вже . . . чи санки?
Так — крилаті полозки!

Гриць кричить — він командир:
„Рівно курс тримай до зір!"

А санки тут гуп у став
Й подались водою вплав.

Та зав'язли в кушпрі,
Бо напали . . . комарі.

Тут великий чорний рак
Закричав: „Ламай літак!"

Враз карасик і линок
Відкусили полозок.

Гриць хитнувся — в воду стриб!
Просто поміж сонних риб.

Риби врозтіч, хто куди!
Гриць . . . ударився в воді,

Бо була чомусь тверда
У тому ставку вода.

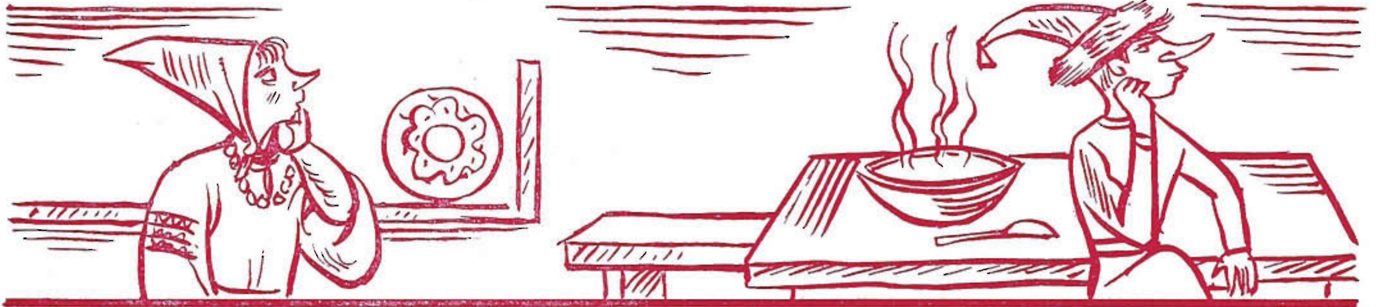
Та й не диво, бо наш Гриць
Зсунувсь з ліжка і . . . беркиць!

„Раки — чорні? — проказав.
Я про них ще й не читав . . ."

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ

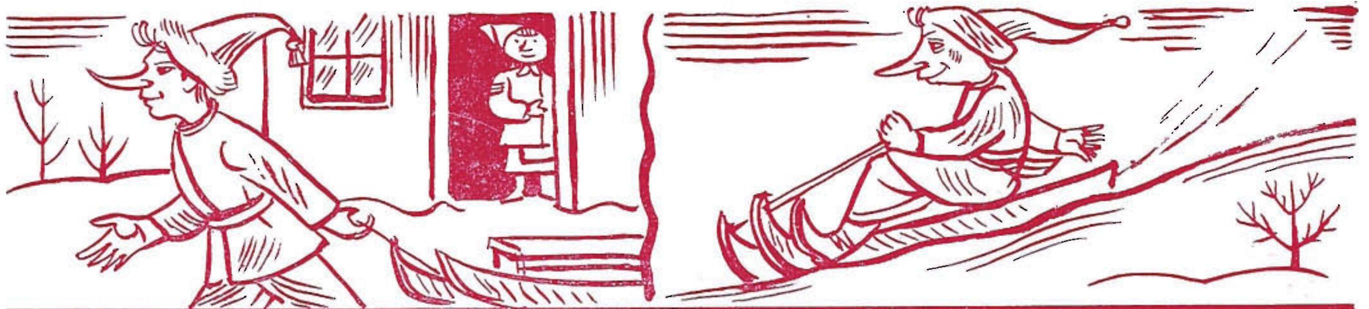
ГОЦА ДРАЛА

Вранці стала Гоца Драла,
Бо в гостину ґнома ждала.

Як прийшов той гість до хати,
Став нараз вередувати:

— В хаті ти не натопила,
Юшку несмачну зварила! —

Усміхнулась Гоца Драла:
— Маєш тут санки! — сказала.

— Вийди з хати, не лінуйсь,
На галяві посанкуйсь! —

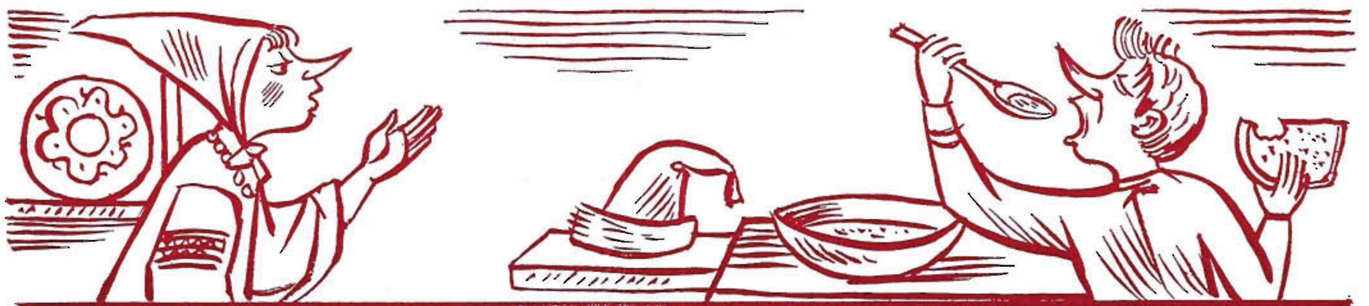
Ґномик не полінувався,
Три години санкувався.

Повернувся ґном до хати:
— Як тут тепло! — став казати.

Сів за стіл: — От, пахне юшка,
Добра морква і петрушка! —

Засміялась Гоца Драла
І таке йому сказала:

— В хаті вдруге не топила,
Юшки вдруге не варила.

Тільки ти прорухавсь трішки,
По снігу побігав пішки.

Тим то хата тепла стала
І смачніша стала страва.

Микола ПОГІДНИЙ *Ілюстрації Ніни МРИЦ*

МАНДРІВКА ЛЯЛЬКИ МЕЛІ

(Оповідання)

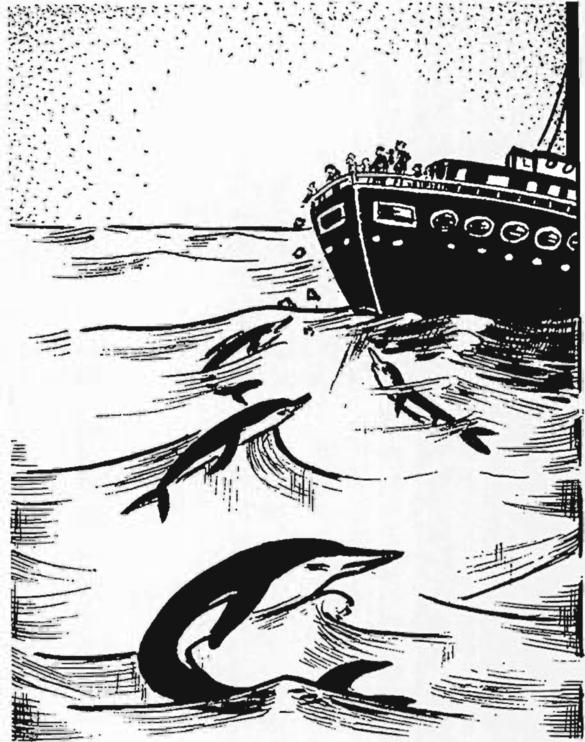
8. ЛЮБА З ЛЯЛЬКОЮ НА КОРАБЛІ

Вже сім днів пливла Люба з батьками кораблем „Генерал Ганн" до З'єднаних Стейтів Америки. Корабель був великий, збудований з заліза. Його завданням було перевозити військо. Тому він підходив найкраще до перевозу численних утікачів з Европи. А що тих утікачів було дуже багато, то „Генерал Ганн" не був єдиний, що перевозив людей за море.

Між подорожніми були втікачі майже з усіх европейських народів: литовці, естонці, поляки, трохи москалів, також болгари й серби, навіть дехто з азійських народів. Була немала група жидів з різних европейських країн. Та найбільше втікачів було з України, а між ними й наша маленька Любка з своїми батьками.

На кораблі Люба познайомилась з американською дівчиною Ліндою. Ліндині батьки були поляками. Люба трохи розуміла польську мову, тож могла розговоритися з новою приятелькою. Вона похвалилася своєю лялькою, показала Лінді свою красуню Мелю, що заплющувала і розплющувала свої великі сині очі.

Лінда була захоплена такою зустріччю. Вона теж полюбила Мелю, бо лялька мала ясне золоте волосся, гнучкі, наче живі, ручки й ніжки. Але Лінді найбільше подобалося, коли Люба тягнула свою Мелю за петельку. Тоді ляля говорила тонесеньким пискливим голосочком: „Я лялька Меля. Дякую, що про мене пам'ятаєте! Я завжди рада з вами бавитися. Вітаю вас!"

Лялька, що говорить, розворушила малу Лінду. Вона зараз побігла до своєї мами похвалитися тим, що побачила. Але Ліндина матуся не дуже цікавилася новинами доні: вона мала морську хворобу й уже кілька днів лежала на чердаку. Тож Лінда знову побігла до своєї приятельки.

Люба була на чердаку й до всього цікаво приглядалася. Вона помітила, що деякі подорожні побігли до задньої частини корабля, там зупинились і дивилися на море. Лінда кивнула рукою до своєї товаришки:

— Ходім, це, мабуть, дельфіни.

Побігла підстрибуючи, а Люба за нею. Вона вже чула про тих дельфінів, а тепер хотіла їх побачити власними очима.

Подорожні завжди збиралися на задній частині корабля, як тільки моряки виносили рештки

харчів, що залишалися в кухні, й кидали їх у море. Там чекали на них дельфіни. Вони просто в повітрі хапали їх і поїдали. Те саме повторилось і тепер. Люба з подивом приглядалася до тих великих риб, що хапали поживу одна поперед одною.

Один моряк зацікавився малими дівчатками і почав розповідати їм про дельфінів, що, власне, не є рибами, а лише подібні до риб. Дихають вони повітрям так, як тварини, що ходять по землі. Дельфіни є приятелями людей. Моряк навіть розказав дівчаткам історію про те, як на одному з островів Карібського моря якась родина пішла купатися в морі. Була з ними мала дівчинка. Коли дівчинка вступила у воду, підплив дельфін, узяв її на свого хребта і поплив. На щастя, дівчинка була відважна, не злякалась і держалася міцно плавця. Як побачили це батьки дівчинки, то перелякалися і стали кликати на поміч. Тоді дельфін вернувся з дівчинкою до берега й залишив її на мілині, а сам поплив у море, граючись із хвилями.

Лінда розуміла англійську мову і переказала цю казку Любці.

На чердаку Люба мала ще одну приємну пригоду. Один моряк, почувши, що Люба заговорила українською мовою до матусі, звернувся до них і запитав:

— Ви українці?

Любина матуся всміхнулася й підтвердила запит моряка:

— Так, ми українці, втікачі з рідної землі.

— Я також українець, — відповів моряк. — Мої батьки приїхали до Америки вже дуже давно. Я народилася в Америці.

Моряк добув з кишені пачку шоколяди й подав Любі.

— Це від мене дарунок, — заговорив з усміхом моряк, — з нагоди зустрічі з українською дівчинкою.

Люба засоромилась і не знала, що робити. Але мама сказала до доні:

— Бери, Любко, і гарно подякуй! — А до моряка сказала: — Честь вам, що, проживаючи від народження далеко від України, ви не забули мови своїх батьків!

Люба зараз побігла до батька похвалитися новим знайомством та дарунком від українця-моряка.

Батько сказав доні, що вже незабаром корабель причалить до американської землі. Ще деньдва і вони будуть на суходолі. На це нетерпляче чекають особливо ті, що хворіють на морську недугу. Як тільки хворий ступить на землю, в ту ж хвилину хвороба його покидає.

Та й інші подорожні з тугою чекали на кінець подорожі. Чекала цього і Люба з лялькою на руках, а також її товаришка Лінда.

Їм назустріч уже летіли з недалеких берегів крикливі меви. Вони радісно тріпали крильми й переганялися з морським вітром, що здіймав високі хвилі й непокоїв таємничу глибінь океану.

9. ЛЮБА ПОДРУЖИЛА З ЛЯЛЬКОЮ НАЗАВЖДИ

Люба з батьками перебувала на американській землі вже кілька років. Серед українців, що приїхали сюди на кількадесят літ раніше, вони почувалися, як у себе вдома. Записалися до церковної громади й зберігали стародавні звичаї, як в Україні. Ніхто їх ні до чого не змушував, як це було вдома під московським пануванням. Всі вони жили в Америці без страху, що їх заарештують або вивезуть у холодний Сибір. Всі втішалися мирним і спокійним життям.

Люба закінчила середню школу і приготовлялася до навчання в університеті. Жила вона в достатках і мала все, чого потребувала. Дошкуляла їй тільки туга за рідною землею. Цю пустку в серці вона пробувала чимсь заповнити, тому склала собі українську бібліотеку, щоб було що читати. Читаючи українські книжки, вона поверталася думками в Україну і згадувала подо-

рож-утечу з рідного дому, хлопця Ганса, його добру матір і їхню гостинну хату, де Любина родина знайшла притулок і добрі серця.

Але серед своїх зайнять Люба таки не зреклася приятельки з дитячих років, лялі Мелі. Інколи товаришки пробували Любу присоромити, мовляв, пора вже перестати бавитися лялькою, але Люба на те не зважала. Вона казала:

— Я лялькою не бавлюся, але ніколи того не буде, щоб я її відцуралась! Вона — приємний спогад мого дитинства. Це моя найкраща пам'ятка з України.

На столику в Любиній кімнаті стояла Меля в українському національному одязі, у стрічках, у віночку, покроплена парфумами. Бувало, дівчина говорила:

— Ляля Меля — моя найкраща розвага. Вона інколи й заговорить до мене. Ось послухайте! Ну, Мелечко, озовися до своєї вірної няні!

І лялька Меля відзивалася, як тільки Люба тягнула її за петельку.

— Я дівчинка Меля! — говорила дзвінким голосочком. — Дякую, що мене збудила зі сну. Я спати вдень не люблю. Усім, усім привіт!

(Кінець)

Пояснення-словничок: **чердак, чардак — поклад (bridge of ship,quarterdeck); мілина — плитка вода (shallow water); поруччя — handrail, banister; причал, — пристань (haven, port, harbor); мева — морський птах, чайка (sea-gull).**

Леонід ПОЛТАВА

ГІСТЬ ІЗ ПІВНОЧІ

Так і видко славний дар:
Це співак, артист, маляр
Зодягнувсь у темний фрак,
Взяв на голову ковпак
Та ще й шалик для краси
Закрутив, як дві коси...

Ну, а хто ж насправді він? —
Звір із півночі — пінґвін!

Малюнок Галинки Сидоренко, 5-ої кляси, Торонто, Канада

ПОРАДА НА ПЕРЕХРЕСТІ

Зупинись, подивись і слухай,
Якщо маєш ти очі й вуха,
Переходь, коли світло зелене —
Це закон і для тебе й для мене!

ЯРС

Олександер ЛОТОЦЬКИЙ-БІЛОУСЕНКО Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

44. ПАН КОЦЬКИЙ

Зустрілися знову котик з Лисичкою Сестричкою. Каже лисичка:

— Бачу, що ти не такий уже немудрий, як я думала. Будь мені за чоловіка! Від цього часу будеш зватися пан Коцький.

Він і згодився. Повела його лисичка до своєї хати. Та так уже йому годить: зловить де курочку, то сама не їсть, а йому принесе. І по всьому лісі пустила про пана Коцького чутку, що він дуже сильний та страшний!

Зійшлися раз докупи вовк, ведмідь, дикий кабан і заєць та й стали радитись, як би то їм побачити того пана Коцького.

— От, зготуймо обід! — кажуть.

Вовк пішов по м'ясо, щоб було в борщ, дикий кабан по буряки, по картоплю; ведмідь меду приніс на закуску, а заєць — капусти. Як усе наготовили, послали зайця до Лисички-Сестрички, щоб прийшла на обід зі своїм паном Коцьким.

— Добре, — каже лисичка, — я з ним прийду, але ви поховайтесь, бо він вас розірве, як побачить.

Зайчик прибіг до них та й страшить:

— Ховайтесь, казала лисичка, бо він, як прийде, то всіх нас подушить!

Вони й почали ховатися. Ведмідь дереться на дерево, вовк сідає за кущем, кабан риється у хамло, а зайчик лізе в кущ.

Приводить лисичка свого пана Коцького. А він як побачив, що на столі м'яса багато, та „м'яв, м'яв!" А ті думають: „От, який ненажера, ще йому мало! Це він і нас поїсть!"

Виліз пан Коцький на стіл та й почав їсти, аж за ушима лящить; а як наївсь, так і простягнувсь на столі.

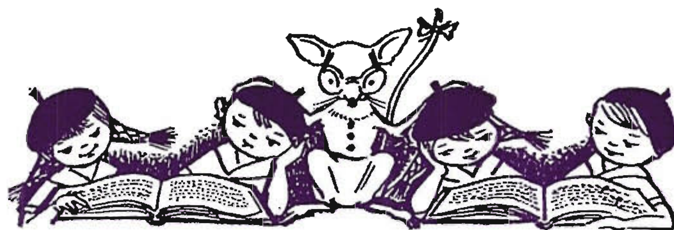
В цей час комар кабана за хвіст укусив, а той і крутнув хвостом у хамлі. Кіт думав, що то миша, скік та кабана за хвіст! Кабан як схопиться та навтіки! Пан Коцький злякався кабана та й плиг на дерево, де ведмідь сидів. Ведмідь подерся вгору ще вище та до такого доліз, що й дерево не здержало: він гуп додолу та просто на вовка! Як схопляться вони, як дремнуть, то тільки їх і видно! А заєць і собі за ними. Не знать куди й забігли. А потім посходились та й кажуть:

— От, який малий, а чуть-чуть нас таки не поїв!

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: **хамло** — хмиз, сухі гілки й листя (dry branches, brushwood); **дременути** — втекти, швидко побігти (to run, to take on one's heels); **чуть-чуть** — ледь-ледь, мало що не... (almost, nearly, hardly).

ДВОМІСЯЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ В ЗСА Й КАНАДІ

Уже дев'ятий рік в ЗСА й Канаді відбуваються в листопаді й грудні Двомісячники Української Дитячої Книжки. Влаштовує їх Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ). Під час двомісячника відбуваються в рідних школах, у Пласті СУМ'і та в інших організаціях, установах і товариствах виставки й продаж видань для дітей і молоді. З тієї нагоди влаштовується доповіді, деклямації, сцінічні картини, а в день св. Миколая чемні діти отримують подарунки — гарно видані книжечки.

Цього року в Чікаґо відбулася виставка видань для дітей. Доповідь на відкритті цієї виставки прочитав співредактор „Веселки" Роман Завадович. У Балтіморі на виставці книжки багато місця приділено виданням для юних читачів і „Веселці", яка мала свій кутик. Доповідь під час відкриття виставки виголосив редактор „Веселки" Володимир Барагура. На початку грудня в Торонті (Канада) відбудеться заходами ОПЛДМ виставка дитячої книжки й ілюстрацій дитячих і юнацьких видань. Будуть також доповіді й дискусії та читання творів для дітей.

Заходами Книжкової Централі й Товариства Українських Бібліотекарів відбулася в Чікаґо велика виставка книжки, зокрема дитячих видань. Ця виставка буде мандрівною — її показуватимуть у різних містах Америки. Відвідайте її, якщо вона прибуде до вашого міста.

Цього року ОПЛДМ видало кілька гарних книжечок з ілюстраціями: Євгена Яворівського „Казка дітям невелика про курятко й про шуліку", Катерини Перелісної „Котикова пригода", Романа Завадовича „Хлопці з зеленого бору", І. Наріжної „Як Панас на узліссі кізку пас", Ніни Мриц „На світанку", оповідання Р. Завадовича „Перший бій". Готуються до друку Теклі Білецької „Бабунині казки", ЕКО „Чап Чалап", Світляни Кузьмінської збірка для малят.

Під час Двомісячника діти повинні поповнити новими книжками свої приватні бібліотеки. Хто такої бібліотеки ще не має, хай започаткує її. Так само бібліотеки повинні бути в молодечих організаціях Пласт, СУМ, на курсах українознавства, в цілоденних українських школах. Тепер пора відновити передплату на „Веселку" й інші дитячі журнали, скласти пожертву на пресовий фонд „Веселки" .Оправлені раніші річники „Веселки" можна набути у видавництві „Свобода".

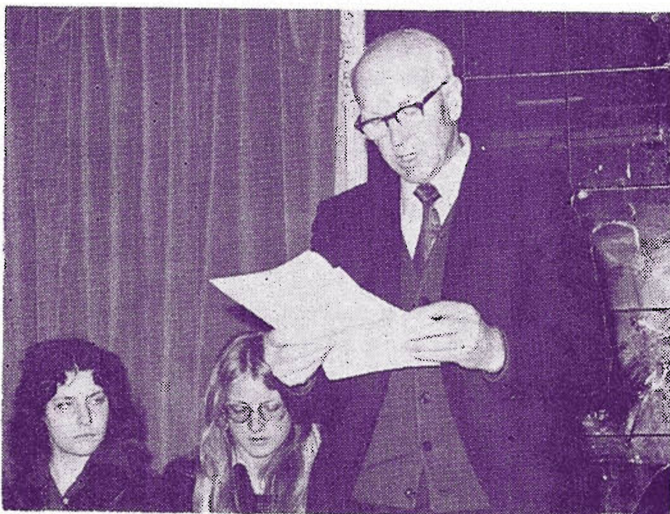
Багато дітей у країнах Европи й Південної Америки не можуть придбати собі українських книжок і журналів. Їм допомагає у цьому акція „Серце і книжка", яка посилає незаможним дітям безплатно різні дитячі видання. Складайте пожертви на цей фонд.

В осінніх і зимових місяцях читайте українські книжки. Попросіть св. Миколая, щоб, поруч інших дарунків, поклав вам під подушку українську книжку й передплату на „Веселку".

УСПІХ ДВОМІСЯЧНИКА КНИЖКИ В АВСТРАЛІЇ

Двомісячник Української Книжки і Преси в Австралії відбувається кожного року в місяцях липні-серпні. Цьогорічний Двомісячник — це вже сімнадцятий за чергою. Перший відбувся в 1958 році. Організатором Двомісячника є Українська Центральна Шкільна Рада під проводом Союзу Українських Організацій в Австралії. Акцію очолює співробітник „Веселки", письменник і педагог Дмитро Нитченко-Чуб.

Цього року протягом Двомісячника розповсюджено 1 826 книжок на суму 4 816 дол. Одна четвертина

Тут бачите співробітника „Веселки" Дмитра Нитченка-Чуба під час читання доповіді на вечорі, присвяченому поетові Василеві Симоненкові. Ліворуч сидять: Дарочка Федевич і Леся Шевченко. Вони читали поезії Симоненка. Вечір відбувся в Ессендоні біля Мельборну (Австралія).

На світлині група учасників літературного вечора на честь поета Я. Щоголева. Вечір відбувся в Ессендоні біля Мельборну в Австралії. Стоїть по середині доповідач Дмитро Нитченко-Чуб. Його доповідь супроводила читанням і деклямацією творів Щоголева шкільна молодь. На світлині сидять зліва: Дарочка Федевич, Леся Шевченко, Ірина Стефин, Орися Опар, Віра Рипчан, Юрко Ткач і Юля Рибіцька. Деякі з них читали власні твори.

проданих книжок припадає на літературу для дітей і молоді. Зібрано також 350 дол. на передплату журналів. Від початку, коли почали провадити Двомісячники, тобто від 1958 р., поширено книжок на суму понад 72 тисячі долярів.

До успіху цьогорічного Двомісячника причинилися найбільше школи, кольпортери, громадські організації й приватні люди. Першуном у розповсюдженні друкованого слова стала цього року керівниця Рідної Школи в Нобл Парку пані Тетяна Сліпецька. Вона продала 326 видань на суму 1 187 дол.

Під час Двомісячника відбувалися культурно-мистецькі імпрези, свята книжки з виставками книжок і доповідями, авторські вечори. Брали в них участь шкільна молодь і юні таланти.

ЩО ПИШУТЬ ПРО „ВЕСЕЛКУ" ІНШІ?

З нагоди 20-ліття „Веселки" газета „Новий Шлях" з 19-го жовтня 1974 р., яка виходить у Вінніпеґу, в Канаді, вмістила статтю О. З. про наш журнал. Стаття називається „У 20-річчя „Веселки". Автор пише: „Дитячий журналик „Веселка" відзначає в цьому році двадцятиріччя свого існування. Перше число появилося у вересні 1954 року, як місячний додаток до щоденника „Свобода". Перші числа „Веселки" друкувалися на газетному папері. Згодом журналик прибрали в кращу одежину, і він почав появлятися на доброму папері з кольоровою обгорткою й ілюстраціями наших визначних мистців. І так він живе до сьогодні на радість наших юних читачів . . .

В одному числі „Веселки" за 1973 рік подано, що вона має наклад три тисячі примірників, а річна передплата становить п'ять долярів. Зрозуміло, що за 12-15 тисяч долярів річно не можна покрити коштів видання і Український Народний Союз мусить до видання докладати. Треба дивуватися, що „Веселка" має так небагато читачів, бо в ЗСА і Канаді є більше дітей, які повинні свій журналик читати.

Збільшивши число передплатників, можна б збільшити кількість сторінок журналу, приєднати більше співробітників і зробити журнал ще більше цікавим для юного читача. Батьки повинні домагатися, щоб „Веселка" була обов'язковою лектурою в дитячих садочках і нижчих клясах українських шкіл.

З двадцятиріччям треба побажати „Веселці", щоб громадянство більше піклувалося нею, щоб число її читачів росло і щоб вона розвивалася, кріпшала й виконувала своє виховно-національне завдання".

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПЕРЕДАЄ В УКРАЇНУ АВДИЦІЮ ПРО „ВЕСЕЛКУ"

З нагоди 20-ліття існування „Веселки" радіовисильня „Голос Америки" передала в Україну інформативну статтейку про наш журнал. Ця статтейка була передана, як частина „Огляду життя українців у світі". Передача відбулася тричі: 26-го і 27-го вересня та 5-го жовтня ц. р. Слухачі в Україні довідалися про існування „Веселки", про її видавців, редакторів, співробітників і читачів.

Ніна МРИЦ

ЛЮБИЙ ДРУГ

До школи час, на вулиці
Вже втоптана доріжка,
Та сам по ній я не ходжу —
Зі мною друг мій — книжка.

Вона розказує про все,
Чого я ще не знаю,
Із нею линемо ми враз
Аж ген, до світу краю.

В країну чарівних казок
Пливемо тишком-нишком,
Там позбуваємось турбот —
Я й друг мій любий — книжка.

Г. ЧОРНОБИЦЬКА

ГРИЗИКНИЖКА

По стежині бігла мишка.
Як зустріла жабку,
уклонилась, усміхнулась,
простягла їй лапку.

Каже жабка-скрекотушка:
— Я тебе не знаю,
в тебе дуже гострі зубки.
Ти з якого краю?

Здивувалась коротишка:
— Ти не знаєш мишки?!
Ти не знаєш Гризикнижки
з дитячої книжки?!

Скрекотушка — від скрекотати, рахкати (to croak); коротишка — малого зросту, невеличка.

Сценарій і текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ*

Scenario and story: R. ZAVADOVYCH *Illustrations: P. CHOLODNY*

БОГДАН-СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ — ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE — BOHDAN-SICHOVY STRILETS

РОЗДІЛ XVI: АРСЕНАЛ — *CHAPTER XVI: THE ARSENAL*

За третім разом вони обидва влучили у вилім, і набої пробили наскрізь мур.

The third time around both men hit the hole in the wall as the shells penetrated it.

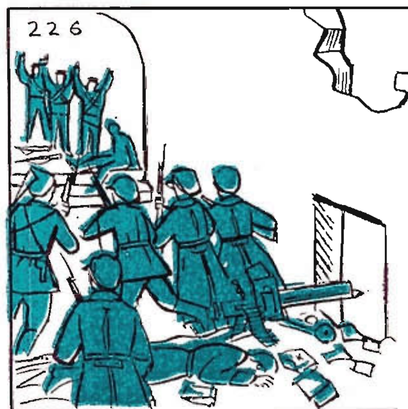
Ще увесь дим не розвіявся, як Богдан скомандував: — Наступ!

Before the smoke cleared, Bohdan commanded: "Attack!"

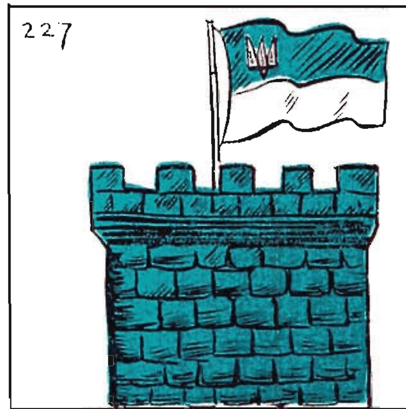
Поки ворог спам'ятався, стрільці й гайдамаки вскочили крізь отвір до середини Арсеналу.

Before the enemy realized what was happenning, the Riflemen and the Haydamaks surged through the hole into the Arsenal.

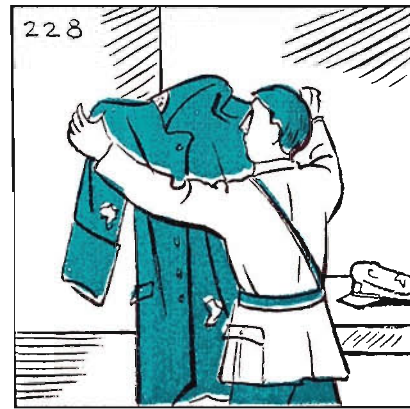
В Арсеналі почався завзятий бій, натиску українських вояків черво́ні не могли здержати.

The fighting was fierce inside the Arsenai, but the Reds could not hold off the attacking Ukrainian soldiers.

Удосвіта стрільці та гайдамаки здобули Арсенал.

By dawn, the Riflemen and the Haydamaks succeeded in capturing the Arsenal.

Богдан знайшов у своїм одязі три дірки від куль.

Bohdan found three bullet holes in his clothing.

(Кінець шістнадцятого розділу)

(End of Chapter XVI)